

Programma Voor elkaar!

Samen werken om de positie van mensen met een (chronische) ziekte of beperking te versterken

Waarom dit programma?

In 2017 heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een patiëntendialoog georganiseerd met organisaties voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking. De organisaties hebben de wens uitgesproken om financiering door VWS niet langer te baseren op ledenaantallen. In plaats van ledenaantallen zouden er criteria moeten komen over bereik en impact.

De opdracht

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft ZonMw gevraagd een samenhangend programma voor projectsubsidies vorm te geven dat niet langer is gebaseerd op ledenaantallen maar op bereik en impact.

In de loop van het programma moet samen met de deelnemende organisaties gewerkt worden aan criteria voor bereik en impact. Zodat VWS deze criteria kan gebruiken in het nieuwe beleidskader vanaf 2023.

‘Aandoeningsoverstijgend’

De projecten moeten gaan over thema's die 'aandoeningsoverstijgend' zijn. Te denken valt aan thema's die gaan over meedoen in de samenleving. Niet alleen over zorg en behandeling, maar bijvoorbeeld ook op het gebied van wonen, werken, onderwijs, vrije tijd en vervoer en de toegankelijkheid van voorzieningen en gebouwen. Dat betekent dat de producten of resultaten van een project breder bruikbaar zijn dan alleen voor de eigen achterban.

Vernieuwing

In het bijzonder moet er binnen het programma ruimte zijn voor nieuwe initiatieven: organisaties met vernieuwende activiteiten en/of werkwijzen. Juist deze initiatieven kunnen inzichten opleveren hoe je je bereik kunt vergroten en meer impact kunt bereiken.

Wat vindt ZonMw belangrijk?

Mensen staan centraal

Het gaat erom dat mensen met een (chronische) ziekte of beperking of cliënten uit de ggz profiteren van de uitkomsten van onze projecten. Daarom zorgen we er vanaf het begin voor dat zij en hun naasten meedoen in het programma. En in de projecten, zodat de uitkomsten uit projecten bruikbaar zijn voor de praktijk.

Wat kun je wél

Regie over je eigen leven hebben is belangrijk. We gaan daarom uit van wat mensen wél kunnen. De nadruk ligt dus op kwaliteit van leven en meedoen in de samenleving van mensen met een (chronische) ziekte of beperking.

Meer dan zorg

Gezondheidszorg verbeteren is één ding. Voor patiënten zijn naast zorg en welzijn ook mobiliteit, werken, wonen, onderwijs en vrije tijd belangrijke onderwerpen.

Verbetering in de praktijk

Vanaf het eerste begin houden we er rekening mee wie iets met de uitkomsten uit projecten moeten doen. De kennis moet concrete oplossingen opleveren, die echt werken in de praktijk. Zo zorgen we dat mensen écht voordeel hebben van de uitkomsten uit de projecten.

VN-Verdrag

Voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking zijn er op tal van gebieden in het leven nog drempels. Het 'VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap' moet daar verbetering in brengen. Wij helpen mee een succes te maken van het VN-Verdrag. We sluiten ons aan bij de doelen die in het verdrag staan. Belangrijk is dat mensen met een beperking of (chronische) ziekte gewoon mee kunnen doen in de maatschappij.

Het programma Voor elkaar!

Doel

Binnen het programma Voor elkaar! streven we ernaar om de positie van mensen met een (chronische) ziekte of beperking versterken door

- **binnen afgebakende projecten de doelstellingen te realiseren van organisaties voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking of cliënten uit de ggz**
- **te werken aan een toekomstbestendige patiëntenbeweging**
- **criteria over impact en bereik te ontwikkelen**

Waar komt de naam van het programma 'Voor elkaar!' vandaan?

Het programma heeft de naam Voor elkaar! gekregen om twee redenen.

1. Voor elkaar drukt niet alleen uit dat organisaties voor mensen met een (chronische) ziekte, of beperking, of cliënten uit de ggz zich inzetten voor de mensen die zij vertegenwoordigen. Het betekent ook dat zij meer voor elkaar kunnen betekenen door de krachten te bundelen en van elkaar te leren.
2. De andere betekenis ligt in de uitdrukking 'iets voor elkaar krijgen'. Doel van het programma is dat organisaties gezamenlijk veel voor elkaar krijgen met als doel de positie van mensen met een (chronische) ziekte of beperking te versterken.

Voor wie is dit programma?

Dit programma van projectsubsidies is bedoeld voor alle organisaties die zich inzetten voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking en hun naasten. Deze organisaties houden zich bezig met nieuwe vormen van informatievoorziening, lotgenotencontact en belangenbehartiging. Grote en kleine organisaties komen in aanmerking. In alle vormen, van vereniging, samenwerkingsverband, tot netwerk of platform, landelijk werkend of regionaal dan wel lokaal.

Hoe gaan we het doen?

Samen met betrokken organisaties

ZonMw geeft het programma vorm samen met organisaties die zich inzetten voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking en met experts op het gebied van belangenbehartiging en vernieuwing.

Voorafgaand aan de start van het programma zijn er werkbijeenkomsten georganiseerd. En we hebben organisaties en betrokken personen gebeld en een enquête gehouden. Met elkaar is besproken welke onderwerpen en thema's belangrijk zijn.

Tijdens het programma doen we in de projecten ervaring op. We wisselen daarover ervaringen uit. Geregeld bekijken we met elkaar of we nog op de goede weg zitten en wat er nog niet aan bod is gekomen. Als we nieuwe inzichten hebben opgedaan, kunnen we zo nodig de koers veranderen.

Werken aan een toekomstbestendige patiëntenbeweging: hoe gaan we dat doen?

De samenleving verandert. Ook organisaties die zich inzetten voor het versterken van de positie van mensen met een chronische ziekte of beperking of cliënten in de ggz zijn voortdurend in ontwikkeling. Het lid worden van een (patiënten- of cliënten)organisatie is niet meer vanzelfsprekend. Terwijl tegelijkertijd de vraag naar de inzet van ervaringsdeskundigen in onderzoek, beleid en zorg toeneemt.

Naast de verenigingen die al langer bestaan, ontstaan er nieuwe initiatieven. Deze nieuwe initiatieven zijn vaak anders georganiseerd, bijvoorbeeld als netwerken of online platforms.

Organisaties werken tegenwoordig ook steeds meer regionaal. Om bijvoorbeeld invloed uit te oefenen op het beleid van een gemeente.

Er blijft behoefte aan informatie, uitwisselen van ervaringskennis, contact tussen lotgenoten en het behartigen van belangen, als hoofdtaken van de organisaties. Maar wel voor een bredere groep dan alleen de leden. En op een wijze die past bij deze tijd, bijvoorbeeld online of in netwerken.

En het gaat mensen met een (chronische) ziekte of aandoening niet alleen meer om gezondheid, maar ook om meedoen aan de samenleving, van wonen tot vrije tijd. Niet aan de zijlijn staan, maar zelf aan het roer staan en je steentje bijdragen.

Binnen het programma Voor elkaar! gaan we met elkaar bekijken hoe diverse organisaties voor mensen met een chronische ziekte of beperking hun doelen bereiken. En wat het beste werkt. Door van elkaar te leren, kan de patiëntenbeweging een stap vooruit maken.

Werken aan bereik en impact: hoe gaan we dit doen?

De komende jaren (2019-2022) is een overgangsperiode. We gaan tijdens de duur van het ZonMw-programma Voor elkaar! met elkaar lessen leren.

1. Lessen over hoe je met een project iets kunt bereiken voor zo veel mogelijk mensen uit je doelgroep. Bij voorkeur zelfs breder dan je eigen achterban. Dit is wat we bedoelen met bereik.
2. Lessen wat er nodig is om de positie van mensen met een (chronische) ziekte of beperking daadwerkelijk te verbeteren. Dat is impact.

Dat doen we door in projecten samen te werken met alle organisaties die baat hebben bij de uitkomsten. En dit doen we door tussen projecten ervaringen uit te wisselen. We organiseren ontmoetingen. Uitwisseling tussen organisaties kan ook online gebeuren, bijvoorbeeld in een Facebook-groep. Een speciale verslaggever zal tips, goede voorbeelden en ervaringen verzamelen en voor iedereen (online) beschikbaar stellen in de vorm van tekst en beeld (foto's en filmpjes).

Impact

'Impact' is een lastig begrip, dat meerdere betekenissen kan hebben. Met impact bedoelen wij dat er aantoonbaar iets verbetert voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking. Dat kan door iets voor elkaar te krijgen waar mensen met een (chronische) ziekte of beperking direct van profiteren. Of door een product of dienst waar professionals in zorg en ondersteuning, mensen uit het onderwijs, werkgevers, verzekeraars of bij de gemeente iets aan hebben. Een product dat ook daadwerkelijk gebruikt wordt.

Het gaat uiteindelijk om verbetering de positie van mensen met een (chronische) ziekte of beperking of cliënten uit de ggz: om kwaliteit van leven, kwaliteit van zorg, toegang tot zorg en ondersteuning. Maar het gaat niet alleen om zorg. Ook om meedoen in de samenleving. Op alle gebieden, zoals wonen, toegankelijkheid en vervoer, werken, onderwijs en vrije tijd.

Tijdens het programma gaan we al doende met elkaar een vertaling maken van deze algemene definitie naar concrete criteria voor bereik en impact. Criteria die VWS kan opnemen in het toekomstige 'beleidskader' voor financiering van organisaties die zich inzetten voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking.

Aandoeningsoverstijgende thema's

In de voorbereiding voor het programma Voor elkaar! zijn we in gesprek gegaan met mensen met een (chronische) ziekte of beperking en met betrokken organisaties. Om te weten te komen wat voor hen de belangrijkste thema's zijn.

[hier komt word cloud met thema's]

In al deze ontmoetingen kwam naar voren dat we het niet alleen moeten hebben over de medische kant van de ziekte of beperking. Iemand is veel meer dan alleen zijn of haar ziekte of beperking. Deze visie sluit aan op de begrippen 'positieve gezondheid' en 'positieve psychologie'.

En het past bij de uitgangspunten van het VN-Verdrag voor mensen met een beperking. Daarin staat dat dat mensen met een beperking of ziekte gewoon mee moeten kunnen doen in de maatschappij.

In het programma Voor elkaar! leggen we de nadruk op deze overstijgende thema's. Daarom laten we de term 'aandoeningsoverstijgend' los en hebben het over 'Thema's rond het dagelijks leven'.

Hier onder zijn de genoemde thema's in een schema gezet.

Het schema is ingedeeld op basis van literatuur over positieve gezondheid en positieve psychologie en de cirkel van welbevinden.

Thema's rond het dagelijks leven
Lichaamsfuncties, zoals
persoonlijke verzorging, hygiëne
medische verzorging
voeding
Mentale functies, zoals
cognitief functioneren
emotionele toestand
eigenwaarde/zelfrespect
veerkracht
Kwaliteit van leven, zoals
zinnig leven, ertoe doen
waardigheid
welbevinden
eigen regie
autonomie
eenzaamheid, sociaal leven
Dagelijks functioneren, zoals
wonen
mobilititeit/vervoer
voorzieningen
toegankelijkheid
sociaal netwerk/mensen om je heen
zelfmanagement
financiële mogelijkheden
Zorg en behandeling, zoals
zorg
informele zorg/mantelzorg
diagnostiek
behandeling
begeleiding
Meedoen, zoals
werk
onderwijs
vrije tijd: sport, cultuur, sociale activiteiten

In het programma Voor elkaar gaat het om projecten van Nederlandse organisaties voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking. En om projecten die 'aandoeningsoverstijgend' zijn. Organisaties die zich inzetten voor mensen met een zeldzame ziekte, hebben per definitie een kleine achterban. Daardoor is er in andere subsidieregelingen onvoldoende ruimte voor deze organisaties. Vanwege de beperkte achterban zoeken deze organisaties ook vaak aansluiting bij internationale initiatieven. Voor elkaar! zal in het programma ook voor deze organisaties en hun samenwerkingsverbanden ruimte creëren om in aanmerking te komen voor projectsubsidies.

Tijdens het programma al doende leren

In het programma Voor elkaar! gaan we met elkaar aan de slag. Aan de slag betekent 'doen', ervaringen uitwisselen en (daarvan) leren. De geleerde lessen kunnen meteen weer worden gebruikt in de projecten. En de lessen dragen eraan bij dat er criteria voor bereik en impact komen die straks bruikbaar zijn voor toekomstige subsidies.

Binnen projecten leren we met zijn allen door

- deelname aan bijeenkomsten voorafgaand aan de subsidieoproep: wie wil wat gaan doen en met wie
- 'te doen', dat wil zeggen door het project uit te voeren en zo ervaring op te doen
- gebruik te maken van coaching/begeleiding
- mee te doen met (thematische) bijeenkomsten, samen met vergelijkbare projecten
- ervaringen te delen en samenwerking te zoeken via sociale media; er komt een facebookgroep

Daarnaast gaan we actief (tussen)resultaten ophalen door de inzet van speciale verslaggever. Resultaten uit de projecten worden tussentijds verzameld en gepubliceerd in bijvoorbeeld nieuwsbrieven en op de website van Voor elkaar! Zo kunnen de projecten en ZonMw er al tijdens het programma van profiteren.

Hoe zit het programma in elkaar?

[Schema programma in grote lijnen]

Soorten projectsubsidies: werken vanuit 2 lijnen

Er kunnen 2 soorten projecten ingediend worden.

Lijn 1) projectsubsidies om aandoeningsoverstijgende doelen te bereiken

Lijn 2) projectsubsidies voor vernieuwende activiteiten en/of werkwijzen, voor een toekomstbestendige patiëntenbeweging

Binnen alle projecten gaat het om informatievoorziening, lotgenotencontact en/of belangenbehartiging.

Tussen de lijnen is overlap. Bijvoorbeeld veel organisaties die op een vernieuwende manier werken, doen dat op aandoeningsoverstijgende thema's. En organisaties die op een bepaald thema gaan werken, moeten dat op een vernieuwende manier gaan doen. Bij beide lijnen gaat het om het ontwikkelen van nieuwe criteria voor bereik en impact.

Volgen van de projecten en evaluatie van het programma

Tijdens het gehele programma Voor elkaar! lopen er twee onderzoeken mee waarin de projecten worden gevolgd en (tussen)resultaten worden opgehaald.

Eén onderzoek bekijkt aan de hand van de ervaringen in de projecten hoe de criteria voor bereik en impact moeten worden gedefinieerd om projectvoorstellen en de projectresultaten te beoordelen. De uitkomsten van dit onderzoek vormen de basis voor het toekomstige beleidskader van VWS voor subsidies voor patiënten- en gehandicaptenorganisaties.

Het andere onderzoek brengt in kaart welke (nieuwe) vormen van patiënten- en gehandicaptenorganisaties, -platforms en netwerken er zijn en hoe deze hun doelen bereiken. Wat kunnen we daaruit leren over bereik en impact?

Beide onderzoeken leveren ook informatie op waarmee we zo nodig het programma tussendoor kunnen bijstellen.

Tellen en vertellen

In de twee onderzoeken worden gegevens verzameld uit de projecten. Niet alleen cijfers, maar ook verhalen. Verhalen vertellen soms meer dan cijfers.

Projecten werken mee aan de onderzoeken, maar worden niet onnodig belast met vragenlijsten en rapportages. De meeste informatie wordt opgehaald in bijeenkomsten, waar tegelijkertijd ook weer veel te leren valt voor de projecten zelf.

Hoe ziet het programma er concreet uit?

Korte eenvoudige procedures

ZonMw maakt het indienen van een subsidieaanvraag zo eenvoudig mogelijk. De subsidieoproep is in begrijpelijke taal geschreven. De aanvraag is beknopt en de invulvelden voor de criteria bestaan uit het beantwoorden van concrete vragen.

De beoordelingsprocedure door ZonMw blijft beperkt tot 8 weken.

Tijdens de uitvoering van projecten vragen we tussentijds geen verslagen op. Informatie over de voortgang haalt ZonMw zelf op.

Aanvragers krijgen de tijd

Voordat een subsidieronde opengaat is er een informatiebijeenkomst. En organiseren wij een 'matchmakingsbijeenkomst' om organisaties de gelegenheid te geven om samenwerkingspartners te vinden.

Daarna gaat de subsidieronde open en krijgen organisaties 8 weken de tijd om een aanvraag in te dienen.

Aanvragers krijgen begeleiding

ZonMw werkt samen met PGO support om te zorgen voor begeleiding bij het opstellen van de aanvraag voor een projectsubsidie. PGO support biedt een aanbod op maat aan.

Ook is het mogelijk een coach in te schakelen om te werken aan impact.

ZonMw denkt mee over samenwerking met andere organisaties met vergelijkbare plannen.

Subsidieoproepen

Organisaties die zich inzetten om de positie van mensen met een (chronische) ziekte of beperking en hun naasten te verbeteren, kunnen een aanvraag indienen voor projectsubsidie.

ZonMw kondigt de subsidieoproep aan via diverse kanalen:

- website ZonMw
- de ZonMw-Nieuwsbrief
- organisaties zoals PGO support, de koepels: Patiëntenfederatie Nederland, Ieder(in) en MIND
- sociale media (Facebook, LinkedIn, Twitter)
- e-mails aan belangstellenden

Welke organisaties kunnen een project indienen?

- Bestaande organisaties voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking of cliënten in de ggz
Het maakt niet uit of zij wel of geen instellingssubsidie (VWS, DUS-I) ontvangen of wel of niet lid zijn van een koepel of netwerkorganisatie, te weten:
 - samenwerkingsverbanden of netwerken
 - organisatievormen en initiatieven die niet als vereniging opereren, maar als een netwerk, platform, of (online)groep die zich inzet voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking en hun naasten
- Bestaande organisaties, platforms of netwerken gericht op ondersteuning van mantelzorgers/naasten van iemand een (chronische) ziekte of een beperking

Het maakte niet uit of de organisaties lokaal, regionaal, landelijk opereert, of internationaal samenwerkt.

Er kan géén subsidieaanvraag worden ingediend door de drie landelijke pg-koepels: Patiëntenfederatie Nederland, Leder(in) en MIND.

Samenwerken in een projectgroep

Een organisatie voert het project niet alleen uit. Het gaat om samenwerking. Met alle organisaties die eraan kunnen bijdragen dat het product of dienst tot een succes wordt. Bij het indienen van de subsidieaanvraag moet de samenstelling van de projectgroep bekend zijn. Het is belangrijk om meteen na te denken wie er mee gaan doen.

Omdat het gaat om thema's rond het dagelijks leven zal een projectgroep doorgaans bestaan uit vertegenwoordigers van meer dan 1 organisatie voor mensen met een (chronische ziekte) of aandoening.

Verder moet worden samengewerkt met ervaringsdeskundigen, mensen die zelf een chronische ziekte of aandoening hebben (gehad).

En met de vertegenwoordigers van de groep die het product, dienst of resultaat gaan gebruiken. Wie de gebruikers precies zijn, is afhankelijk van het product, de dienst of het resultaat waar het om gaat. Gebruikers zijn bijvoorbeeld: professionals in de zorg (zoals huisartsen, verzorgenden en verpleegkundigen), mensen uit het onderwijs, werkgevers, verzekeraars en, gemeenteambtenaren, of mensen met een (chronische) ziekte of beperking zelf.

De drie koepels kunnen geen aanvragers zijn, maar zij kunnen wel betrokken zijn bij een project, bijvoorbeeld om impact te bereiken.

Duur van het project

Hoewel het om afgebakende projecten moet gaan, kan een project wel langer dan een jaar duren. Zodat er bijvoorbeeld voldoende tijd is om een product te ontwikkelen én te laten gebruiken.

Hoe ziet een subsidieoproep er uit?

[schema subsidieoproep]

Toelichting subsidieoproep per stap

	Wat
Vooraf	Voorlichtingsbijeenkomst(en) en matchmaking
Stap 1	Belangstelling om project in te dienen per e-mail kenbaar maken aan ZonMw (om in te kunnen schatten hoeveel aanvragen er komen en zo de beoordelingsfase goed in te kunnen richten)
Stap 2	De subsidieoproep staat open om projecten in te dienen. Ook voor mensen die stap 1 niet hebben genomen. Vanaf nu werken indieners aan hun subsidieaanvraag. De deadline om in te dienen staat in oproep.
	<i>Beoordeling door ZonMw</i>
Stap 3	Algemene check (is alles compleet) door ZonMw en doorsturen projectaanvragen naar beoordelingswerkgroep
Stap 3	Vorbereiding en beoordeling door beoordelingswerkgroep: feedback naar de aanvrager
Stap 4	Reactie van de aanvrager op vragen en opmerkingen van beoordelaars. Hiermee kan het projectvoorstel worden verhelderd. ZonMw vraagt de reactie op.
Stap 5	Vorbereiding en beoordeling door commissie.

	Projecten ingediend binnen dezelfde subsidieoproep worden met elkaar vergeleken op mate waarin ze voldoen aan de gestelde eisen en criteria. Advies wordt voorgelegd aan bestuur ZonMw. Bestuur geeft eindoordeel.
Stap 6	Oordeel (afwijzen/honoreren/honoreren onder voorwaarden) wordt verzonden naar de aanvrager – per mail en per brief

Subsidieoproepen worden herhaald

Vanaf 2019 is het twee keer per jaar mogelijk om een subsidieaanvraag in te dienen. Ook worden dezelfde thema's herhaald. Dit is bedoeld om iedere aanvrager een geschikt moment te bieden om een project in te dienen.

Subsidieoproepen op maat

Om alle organisaties, groot en klein, meer traditioneel of vernieuwend, een kans te geven, organiseren we brede subsidieoproepen én subsidieoproepen op maat.

Niet alle subsidieoproepen zijn al ingevuld

ZonMw werkt met een 'programmatische' aanpak. Dat betekent dat we niet meteen alle subsidieoproepen invullen. In latere subsidieoproepen worden de ervaringen en nieuwe inzichten verwerkt die we met elkaar eerder in het programma hebben opgedaan.

Welke subsidieoproepen komen er in 2018 en 2019?

Op basis van de opdracht van VWS en de gesprekken met betrokken organisaties en personen heeft ZonMw een planning gemaakt voor de subsidieoproepen voor 2018 en 2019.

De eerste subsidieoproep gaat open in september 2018. Deze oproep gaat over implementeren met impact. Op die manier kunnen organisaties met al bereikte resultaten zo snel mogelijk een volgende stap zetten. De gehonoreerde projecten kunnen begin 2019 van start gaan.

De eerste subsidieoproepen van 2019 worden in januari 2019 bekend gemaakt. In juni 2019 volgt een tweede groep subsidieoproepen.

Over de oproepen voor 2018 en 2019 is het volgende bekend. ZonMw bepaalt de komende tijd samen met betrokken organisaties de precieze invulling van de oproepen van 2019, bijvoorbeeld het thema.

wanneer	wat	Totaal Budget voor de subsidieoproep in €	Soort projecten	Besluit welke projecten krijgen subsidie
September 2018	Subsidieronde: Implementeren met impact. Doel: Borgen en implementeren producten uit eerdere projecten open voor Lijn 1 en Lijn 2	500.000	Implementatieprojecten max 50.000 euro per project	December 2018

Januari 2019	Subsidieronde: Lijn 1 projecten van samenwerkingsverbanden van aandoeningsoverstijgende netwerken	1.000.000	Max 200.000 per project voor maximaal 2 jaar (In 2021 kan er weer een meerjarig project worden aangevraagd)	Mei 2019
Januari 2019	Subsidieronde: Lijn 2 Kortdurend/netwerken	600.000	Netwerken 2.0	Mei 2019
Januari 2019	Subsidieronde: Lijn 2 Kleine initiatieven, netwerksubsidie ook internationaal	100.000	Nieuwe netwerken, kleinschalig, stimulering (internationale netwerken)	Doorlopende aanvraag en beoordeling
Juni 2019	Subsidieronde: Lijn 1 Kortdurend of meerjarig Ook nieuwe aanvragers/netwerken	600.000	Looptijd 1-2 jaar	Oktober 2019
Juni 2019	Subsidieronde: Lijn 2 Kortdurend	600.000	Netwerken 2.0	Oktober 2019
Juni 2019	Subsidieronde: Lijn 2 Kleine initiatieven, netwerksubsidie ook internationaal	100.000	Nieuwe netwerken, kleinschalig	doorlopend
Juni 2019	Monitoring en evaluatie traject	250.000	Kennisinstituut/onderzoeksinstituut	Oktober 2019

De beoordeling van subsidieaanvragen

Hoe worden de projecten door ZonMw beoordeeld?

De beoordeling vindt plaats op basis van de eisen en criteria die staan in de subsidieoproep. Criteria voor relevantie en kwaliteit, impact en bereik gelden voor alle subsidieoproepen.

In elke afzonderlijke subsidieoproep wordt ook nog een aantal specifieke criteria gesteld.

Bijvoorbeeld over wie een aanvraag kunnen indienen, specifieke doelstellingen en thema's, het beschikbare budget per project, de maximale looptijd van een project, het beoordelingstraject en het tijdsplan.

Daarnaast wordt gekeken hoe de samenwerking eruitziet. En of er sprake is van thema's rond het dagelijks leven en/of een vernieuwende activiteit of werkwijze.

[Schema beoordeling]

Toelichting op de beoordelingsprocedure

Nadat de subsidieaanvraag is ingediend, bekijkt allereerst een beoordelingswerkgroep de afzonderlijke aanvragen.

De beoordeling wordt naar de aanvrager gestuurd. De aanvrager kan reageren op de beoordeling. Wij noemen dit wederhoor. Deze reactie wordt door ZonMw opgevraagd.

Daarna gaat de programmacommissie van Voor elkaar! op basis van de aanvraag, de beoordeling van de werkgroep én de reactie van de aanvrager alle aanvragen met elkaar vergelijken. Ze toetsen de aanvraag aan de eisen en criteria. En zij stellen een advies over wel of niet toekennen van de subsidie aan het bestuur van ZonMw.

De beoordelingswerkgroep en de programmacommissie zijn samengesteld uit mensen met diverse expertise en ervaring. Bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen en mensen met kennis over vernieuwing of kennis over organisaties van vrijwilligers of burgers.

Als een expert of commissielid betrokkenheid heeft met (iemand uit) de projectgroep of met de totstandkoming van de aanvraag, dan wordt deze persoon uitgesloten van de beoordeling.

De beoordelingscriteria

Het is de bedoeling dat een project een product, dienst of resultaat oplevert dat er voor de doelgroep echt toe doet. Dat tot een positieve verandering leidt. Met andere woorden een resultaat dat impact heeft. Om dat te toetsen worden alle subsidieaanvragen beoordeeld op een aantal criteria.

- **Relevantie**
 - Sluit het ingediende project aan bij de behoefte van de toekomstige gebruiker, doelgroep/achterban
 - Is het gestelde doel relevant en betekenisvol is voor de doelgroep: zit men hier op te wachten?
 - Maakt de doelgroep deel uit van de projectgroep.
 - Draagvlak: staat de doelgroep achter het project?
- **Kwaliteit**
 - Is wat je gaat ontwikkelen wel de oplossing voor de vraag/het probleem?
 - Is de juiste en benodigde expertise in huis gehaald het project uit te voeren?
 - Past de gekozen aanpak bij het probleem en het gestelde doel?
 - Leidt de gekozen aanpak tot resultaten?
 - Is de gekozen aanpak haalbaar in, tijd, geld, menskracht en belastbaarheid van mensen?
- **Impact**

Zonder relevantie en kwaliteit bereik je geen impact. Maar er zijn nog een paar criteria die een goede indicatie geven voor impact.

 - Wordt er in het project samengewerkt met alle organisaties en, personen die nodig zijn om het project tot een succes te maken?
 - Levert het project een concreet product, dienst of resultaat op?
 - Zijn er activiteiten om het product ook echt te laten gebruiken?
- **Bereik**

Hoe meer mensen er profiteren van het product, de dienst hoe groter ook weer de impact.

 - Welke doelgroepen profiteren van het product, de dienst, het resultaat?
 - Om welke aantallen of percentages gaat het?

Welke projecten passen niet bij het programma Voor elkaar! ?

Sommige projecten passen niet bij de doelstelling van Voor elkaar!

Uiteraard is ZonMw (samen met PGO support) bereid om mee te denken over andere bronnen van financiering.

Er kunnen geen projecten worden ingediend over:

- activiteiten over ontwikkeling van een richtlijn of kwaliteitsstandaard, kwaliteitstoetsing of het zelf ontwikkelen van medisch inhoudelijke kwaliteitsindicatoren
- meedoen met wetenschappelijk onderzoek; een actieve rol in een onderzoeksproject, dient te worden bekostigd uit het onderzoeksproject zelf.
- (medisch) wetenschappelijk onderzoek of zorgonderzoek voor een specifieke ziekte, aandoening of beperking, zoals onderzoek naar diagnostiek of behandeling
- promotieonderzoek
- zorgkosten: projecten kunnen geen alternatief zijn voor zaken die worden bekostigd uit reguliere financiering (door verzekeraars of gemeenten) of financiering van patiëntenzorg
- scholing en trainingsactiviteiten die door PGO support worden aangeboden
- activiteiten die reeds staan omschreven in het activiteitenplan ten behoeve van de instellingsubsidie (DUS-I). Wel vervolg op activiteiten uit een activiteitenplan.
- activiteiten en producten die eerder in een gehonoreerd (voucher) project zijn gerealiseerd.

Over onderzoek: het opdoen van nieuwe kennis, toetsing/evaluatie of ontwikkel- of implementatieonderzoek, kan wel *onderdeel* zijn van een project. Maar alleen als het een stap is die nodig is om het doel van het project te behalen.

Interesse om onderzoek te doen?

Binnen het programma Voor elkaar! is het niet mogelijk om een onderzoeksproject aan te vragen. ZonMw heeft andere programma's die interessant kunnen zijn voor organisaties voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking die onderzoek willen doen.

Kijk welke subsidieoproepen er open staan op de ZonMw-subsidiekalender:

<https://www.zonmw.nl/nl/subsidies/openstaande-subsidieoproepen/>

Meer informatie

Meer over het programma Voor elkaar!

<https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/gehandicapten-en-chronisch-zieken/voor-elkaar/>

Veelgestelde vragen over projectsubsidies voor organisaties voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking

<https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/gehandicapten-en-chronisch-zieken/voor-elkaar/alle-veelgestelde-vragen-over-projectsubsidies-voor-patienten-en-gehandicaptenorganisaties/>

Verslag van de werkbijeenkomsten in mei en juni 2018 die ZonMw in voorbereiding van het programma Voor elkaar! heeft georganiseerd met betrokken organisaties

<https://publicaties.zonmw.nl/samen-boksen-we-het-voor-elkaar/>

Uitkomsten van de patiëntendialoog die VWS in 2017 heeft georganiseerd

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/rapporten/2017/07/04/patientendialoog-eindrapportage>

Informatie over instellingssubsidies bij VWS/DUS-I

<https://www.dus-i.nl/subsidies/pgo/landelijke-patienten-en-gehandicaptenorganisaties>

Informatie over onze samenwerkingspartner PGO support

www.pgosupport.nl

Informatie over het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap op de website van ZonMw

<https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/gehandicapten-en-chronisch-zieken/vn-verdrag-over-de-rechten-van-mensen-met-een-beperking/>

Begrippenlijst

Aandoeningsoverstijgend

Thema's die relevant zijn voor de brede groep van mensen met een (chronische) ziekte of beperking. Dit zijn meestal onderwerpen die te maken hebben met het dagelijks leven, meedoen in de samenleving, naast zorg en ondersteuning. Op alle mogelijke gebieden. Dit begrip wordt verder toegelicht in de tekst.

Bereik

Hoe kun je met een project iets kunt bereiken voor zo veel mogelijk mensen uit je doelgroep, bij voorkeur breder dan de eigen achterban. Dit begrip wordt in de tekst verder uitgelegd.

Beoordelingswerkgroep

De beoordelingswerkgroep beoordeelt afzonderlijke aanvragen op de voorwaarden, eisen en criteria uit de subsidieoproep.

Beoordelingscriteria

Een subsidieaanvraag wordt beoordeeld op de inhoud, eisen en voorwaarden van de subsidieoproep én op de criteria relevantie, kwaliteit, bereik en impact. Meer uitleg over deze criteria staat in de tekst. Per subsidieoproep kunnen binnen deze criteria andere accenten liggen.

Impact

Met impact bedoelen wij dat er aantoonbaar iets verbetert voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking. Dit begrip wordt in de tekst verder uitgelegd.

Netwerken 2.0

Organisaties met vernieuwende werkwijzen of activiteiten, zoals Thema's vanuit de leefwereld en leefomgeving van mensen met een (chronische) ziekte of beperking, netwerken of online platforms.

PGO support

PGO support is een organisatie die advies geeft en opleidingen verzorgt voor mensen en organisaties in zorg en welzijn. PGO support is een belangrijke samenwerkingspartner in dit programma. Zij zorgen voor de begeleiding bij het aanvragen van een projectsubsidie. En we werken samen bij het organiseren van bijeenkomsten waarin gewerkt wordt aan bereik en impact.

Meer informatie over PGO support: www.pgosupport.nl

Programma

ZonMw voert opdrachten uit binnen programma's. Meestal komt de opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Daarvoor krijgt ZonMw een budget van VWS. In een programma wordt gedurende een aantal jaar kennis opgedaan over een bepaald onderwerp. Bijvoorbeeld onderzoek naar de gevolgen van de vergrijzing. Of de vraag: hoe helpen we mensen met een beperking om beter mee te doen in de samenleving? Of ZonMw laat zorgverleners kennis verzamelen over betere behandelmethoden. Voor elkaar! is een van de ZonMw-programma's.

Programmacommissie

De programmacommissie is op hoofdlijnen verantwoordelijk voor de inhoud en voortgang van het programma. En zij vergelijken alle subsidieaanvragen met elkaar op basis, van de eisen, voorwaarden en criteria van die specifieke subsidieoproep. Daarna adviseren zij het bestuur van ZonMw over wel of niet honoreren van subsidieaanvragen. Ze nemen daarin het advies van een werkgroep, panel of referenten mee, en de reactie van de aanvrager op dit advies.

Project

Als een subsidieoproep open staat kunnen geïnteresseerden een aanvraag indienen om een project uit te voeren. Een project wordt uitgevoerd door een projectgroep waarin betrokkenen zitten die nodig zijn om het doel van het project te bereiken. Bijvoorbeeld onderzoekers, een of meer zorginstellingen, ervaringsdeskundigen, een onderwijsinstelling, vertegenwoordigers van een gemeente. Een onafhankelijke commissie maakt een selectie van de projectvoorstellen. Zij krijgen daarbij advies van andere beoordelaars. Bijvoorbeeld een panel met ervaringsdeskundigen, of een werkgroep van experts uit wetenschap en praktijk.

Projectsubsidie

In het programma Voor elkaar! gebruiken we de term 'projectsubsidies' om het verschil aan te geven met 'instellingssubsidies'. Instellingssubsidies kunnen bij VWS-DUS-I aangevraagd worden door organisaties voor mensen met een (chronische) ziekte of beperking die 100 of meer leden/donateurs hebben. Het gaat om geld om vaste activiteiten uit te voeren. Voor tijdelijke, afgebakende projecten zijn er voor de periode 2019-2022 bij het ZonMw-programma Voor elkaar! projectsubsidies aan te vragen.

Subsidieoproep

ZonMw voert een programma uit door geregeld (1 of meer keer per jaar) subsidieoproepen te doen. Dan kunnen projectaanvragen worden ingediend. Een subsidieoproep kan een breed thema hebben of een meer specifiek onderwerp. In de subsidieoproep staan zaken als het onderwerp/thema, voor wie de oproep is bedoeld eisen, voorwaarden, het maximale bedrag dat aangevraagd kan worden, worden en wanneer de aanvraag uiterlijk ingediend moet worden.

Bijlage Communicatie

Inzet van middelen om te komen tot criteria voor bereik en impact

Samenwerken, uitwisselen en leren zijn belangrijke elementen van het programma Voor elkaar! Omdat we met elkaar streven naar een zo groot mogelijke impact van de projecten. En willen komen tot criteria over bereik en impact voor toekomstige subsidies. Het is daarmee een programma waarin communicatie een centrale rol speelt.

Om de toegankelijkheid van informatie te bevorderen voor de diverse betrokken doelgroepen:

- gebruiken we begrijpelijke taal
- maken we veel gebruik van beeld: plaatjes, infographics, filmpjes, foto's
- zetten we een speciale verslaggever ('razende reporter') in om informatie op te halen en deze op een begrijpelijke en aantrekkelijke manier te presenteren.

Hier onder staat een overzicht met de communicatiemiddelen die wij in het programma inzetten.

Doel(en)	Middel(en)
Breed verspreiden subsidieoproep	website ZonMw de ZonMw-Nieuwsbrief kanalen van organisaties zoals PGO support, de koepels: Patiëntenfederatie Nederland, Ieder(in) en MIND sociale media (Facebook, LinkedIn, Twitter) e-mails aan belangstellenden
Binnen de projecten leren bestaande organisaties en nieuwe aanvragers lessen over bereik impact - hoe word/ben je succesvol in je project	Implementatiecoach verbonden aan projecten, geeft advies
Impact leren versterken. 'Learning on the job' Leren van vernieuwende werkwijzen en activiteiten	Trainingen (met PGO support)
Lessen leren over bereik impact, tussen projecten	Themabijeenkomsten en/of projectleiders bijeenkomsten Ervaringen delen op Facebook
Lessen ophalen over impact en bereik	'Razende reporter' haalt lessen op uit projecten en die presenteert ZonMw op de website (filmpjes, publicaties) en via Facebook, LinkedIn, Twitter.
	We maken op de website rubrieken als: 'Hoe doe jij dat?' 'Zo bereiken wij impact' 'Samenwerken doe je zo' 'Dit heb ik er aan': het verhaal van een gebruiker en/of iemand met (chronische) ziekte of beperking
Lessen ophalen over impact en bereik	Onderzoek brengt factoren in kaart over de indicatoren voor impact, zoals samenwerking, (kennis)productontwikkeling, verspreiding en implementatie activiteiten (en co- financiering). Onderzoek brengt in kaart welke factoren bepalend zijn welke projecten/organisaties wel

	succesvol in het bereiken van hun doelen en welke niet (succesfactoren voor bereik & impact).
Verbinden projecten/aanvragers	Bij aanmelding en of bij lopende projecten worden partijen (in themabijeenkomsten) samengebracht
Volgen van projecten	Voortgang wordt in kaart gebracht door input van verslaggever en implementatiecoach, projectleidersbijeenkomsten. En door eindverslagen van projecten te beoordelen door commissie. Zowel tellen als vertellen
Evaluatie programma kader	Evaluatie: tellen en vertellen